

پاسخنامه

پایه :	۵	موضوع :	قرآن ۵
تاریخ :	۸۹/۶/۳۱	ساعت :	۱۸

نام کتاب: برگزیده تفسیر نمونه، جلد چهارم، بر اساس محدوده اعلام شده

لطفاً فقط به ۱۰ سوال پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (هر سؤال ۲ نمره)

* «و ظنّ داوود أنّما فتّناه فاستغفر ربّه و خرّ راكعاً و أناب» (ص: ۲۴) ۱۸۰/۱۲ (ع: ۲: ۳)

۱. امتحان الهی حضرت داوود (ع) را به صورت خلاصه بنویسید. چرا حضرت داوود (ع) استغفار کرد؟

دو نفر برای اجرای قضاوت نزد حضرت داود آمدند یکی از آنها صحبت کرد ولی حضرت داود بدون اینکه صحبت فرد دیگر را بشنود حکمی صادر کرد که هر دو طرف راضی بودند ولی به خاطر رعایت کردن ادب قضاوت (حجت هر دو طرف را بشنود) پشیمان شد و استغفار کرد.

* «ومن یهد الله فما له من مُضِلٍّ» (زمر: ۳۷) ۲۲۵ (ع: ۱: ۳)

۲. با ذکر یک دلیل ثابت کنید که این آیه بیان گر جبر نیست.

۱. اضلال جنبه مجازات دارد و بازتاب عمل شخص است و هدایت جنبه پاداش بر اعمال نیک؛ پس مقدمه آن در دست ماست.

۲. مراد از هدایت و اضلال در آیه، هدایت و اضلال تکوینی است که با شرایط خاصی شامل انسان می شود (برخلاف هدایت تشریعی که بدون هیچ شرطی شامل همه انسان ها می شود) و ایجاد آن شرایط، در اختیار خود انسان است؛ مثل کفر و ظلم و اسراف برای اضلال و توبه و اطاعت فرمان برای هدایت. (هدایت تشریعی: ارائه طریق - هدایت تکوینی: ایصال به مطلوب)

۳. منظور از «متشابهاً و مثانی» در آیه شریفه «الله نزل أحسن الحديث کتاباً متشابهاً مثانی» چیست؟ ۲۱۹/۴ (زمر: ۲۳) (ع: ۱: ۲)

متشابهاً: کلامی است که قسمت های مختلف آن با یکدیگر هماهنگ است و هیچ تضادی در آن نیست. (خوب و بد ندارد)
مثانی: آیاتی مکرر دارد (ممکن است اشاره به تکرار مباحث مختلف داستان ها و مواظ و اندرزها باشد؛ تکراری که ملامت آور نیست بلکه نشاط آفرین است).

* «فیشرّناه بغلامٍ حلیم» (صافات: ۱۰۱) ۱۴۸/۱۰ (ع: ۲: ۲)

۴. خداوند در این آیه به چه کسی بشارت می دهد؟ بشارت های به کار رفته در این آیه را نام ببرید.

حضرت ابراهیم علیه السلام.

بشارت: ۱. تولد فرزندی پسر. ۲. رسیدن آن پسر به سنین نوجوانی. ۳. متّصف بودن او به صفت حلیم.

* «فأتوا بکتابکم إن کنتم صادقین وجعلوا بینہ و بین الجنّة نسباً» (صافات: ۱۵۷ و ۱۵۸) ۱۶۲ (ع: ۲: ۲)

۵. أ. چرا لحن آیه، از خطاب به غایت تغییر کرده است؟ ب. آیه شریفه، کدام عقیده خرافی مشرکان را انکار کرده است؟

أ. گویی آنان چنان بی ارزشند که بیش از این شایستگی رویارویی در سخن ندارند.

ب. آن نسبتی که میان خدا و جنّ قائل بودند و جنّ را شریک خدا می دانستند.

* «والقرآن الحكيم» (یس: ۲) ۷۹ (ع: ۱ د: ۲)

۶. ا. سوگندهای قرآن چه فایده‌هایی دارند؟ ب. دلیل ذکر صفت «الحکیم» برای قرآن چیست؟

ا. فایده قرآنی: ۱. تأکید برای طلب. ۲. بیان عظمت چیزی.

ب. صفت الحکیم. گویی قرآن را موجودی زنده و عاقل و رهبر معرفی کرده است که می‌تواند درهای حکمت را برای انسان باز کند.

* «نسلخ منه النهار فإذا هم مظلومون» (یس: ۳۷) ۹۲/۴ (ع: ۲ د: ۲)

۷. ا. آیه را ترجمه کنید. ب. کلمه «نسلخ» چه نکته‌ای را بازگو می‌کند؟

ا. ترجمه: ما روز را از آن برمی‌گیریم، ناگهان تاریکی همه آنها را فرامی‌گیرد.

ب. نسلخ: طبیعت اصلی کره زمین تاریکی است و نور و روشنایی صفتی عارضی است. به عبارتی: روز همچو لباس سفیدی بر تن شب است و با غروب آفتاب این لباس را از تن آن مانند پوستی می‌کند تا باطنش آشکار گردد.

* «يا أيها الذين آمنوا إن جاءكم فاسق بنبأ فتبينوا» (حجرات: ۶) ۴۸۴ (ع: ۱ د: ۲)

۸. ا. شأن نزول آیه را بنویسید. ب. منظور از فاسق چه کسی است؟

پیامبر ولید بن عقبه را برای جمع‌آوری زکات به قبیله بنی مصطلق اعزام کرد. مردم قبیله برای استقبال او آمدند. چون در زمان جاهلیت بین او و مردم قبیله مصطلق اختلاف بود، گمان کرد که برای کشتن وی آمده‌اند؛ لذا به پیامبر گزارش داد که بنی مصطلق مرتد شده‌اند و زکات نمی‌دهند. پیامبر خشمگین شد و تصمیم گرفت دستور جهاد دهد که آیه نازل شد.

* «وقال أنا خير منه خلقتني من نار وخلقته من طين» (ص: ۷۶) ۱۹۸

۹. ا. اشتباه شیطان چه بود؟ ب. شیطان در این اشتباه از چه چیزهایی غافل بود؟

ا. پنداشت که شیطان آتش اشرف از خاک است، و هرگز نباید به موجود اشرف دستور داد که در برابر غیر اشرف سجده کند.

ب. غافل: اولاً: آدم تنها از خاک نبود بلکه عظمتش ناشی از روح الهی بود که در او دمیده بود. ثانیاً: خاک کمتر از آتش نیست بلکه بمراتب برتر است؛ زیرا سرچشمه حیات و منابع حیاتی از خاک است در حالی که آتش تنها ابزاری برای استفاده کردن از منابع خاکی است آن هم ابزاری خطرناک و ویرانگر.

* «وسيق الذين كفروا إلى جهنم زمراً» (زمر: ۷۱) ۲۴۳

۱۰. «زمر» را معنا کنید و بنویسید «زمر» در این آیه نشان دهنده چیست؟

زمر: گروه اندک.

زمر نشان دهنده این است که آنها در دسته‌های کوچک و پراکنده به سوی جهنم رانده می‌شوند.

* «إنما تنذر من اتبع الذکر وَخَشِيَ الرحمن بالغيبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كريمٍ» (یس: ۱۱) ۸۲ (ع: ۱ د: ۲)

۱۱. ا. تعبیر «بالغیب» اشاره به چه نوع شناختی از خداوند دارد؟ ب. شریفه «فَبَشِّرْهُ...» را تفسیر کنید.

ا. تعبیر بالغیب اشاره به شناخت خداوند از طریق استدلال و برهان است.

ب. پیامبر در آغاز انذار می‌کند و هنگامی که روحیه پیروی از فرمان خدا و ترس آمیخته با عظمت نسبت به او پیدا شد و اثراتش در قول و فعل انسان ظاهر گشت، ابتدا او را به بخشش خدای بزرگ و سپس به اجر کریم و پاداش پر ارزشی که کسی جز خداوند ابعاد آن را نمی‌داند، بشارت می‌دهد.